

SVENSK
MUSIKTIDNING

TRETTIONDE ÅRGÅNGEN

1910

STOCKHOLM
FRANS J. HUSS
1910

INNEHÅLL.

Biografier.

	Sid.
d'Albert, Eugen.....	121
Baur, Harold.....	114
Blech, Leo.....	59
Brüssel-stråkkvartetten.....	10
Chopin, Frédéric.....	25
Eisenberger, Severin.....	122
Elmblad, Johannes †.....	146
Friedmann, Ignaz.....	43
Galston, Gottfried.....	105
Hess, Ludwig.....	98
Huberman, Bronislaw.....	113
Järnefelt, Armas.....	18
Kirchner, Alexander.....	145
Manén Joan.....	9
Martucci, Giuseppe.....	137
Neruda, Franz.....	33
Neruda-Hallé, Wilma.....	27
Nicolai, Otto.....	90
Norman, Ludvig.....	41
Parlow, Kathleen.....	106
Peterson-Berger, Wilhelm.....	57
Platen, Carl von.....	138
Rappe, Signe.....	1
Reinecke, Carl †.....	50
Safonoff, Wassili.....	17
Schumann, Robert.....	90
Sgambati, Giovanni.....	65
Stedingk, Hans von.....	97
Strömberg, Helmer †.....	51
Söderman, August.....	73
Söderman, Carl August.....	2
Torsslow, Harald †.....	3
Tréville, Yvonne de.....	81
Vecsey, Franz von.....	49
Viardot-Garcia, Pauline †.....	82
Voghera, Tullio.....	138
Wallmark, Ernst †.....	129

Dödsfall: 31, 71, 79, 87, 103, 111, 143, 151	
Dödsfall inom musik- och operavärlden 1909.....	67

Historia, Estetik, Teknik m. m.

Beethovens »Fidelio» och operans första uppförande.....	4
Charles Gounods »Läkaren mot sin vilja af F. H.».....	108
Chopin som komponist (efter Moritz Karazowski).....	35
De fyra uvertyrerna till »Fidelio».....	12
De nya operaförhållandena.....	74
»Don Juan»-jubileer.....	117
En märklig praktbok. »Autographes» af Carl von Platen.....	138
Ett teatermuseum i Stockholm.....	51
Konserthus i Stockholm.....	34

Sid.

Musikaliska akademiens framställning till regeringen om orkestermusik för landsortsstäderna.....	6
Musikens ursprung.....	107, 115
Musiktrötthet.....	20
Nuvarande operahusets första decennium.....	107, 116, 123, 131, 147
Om musikens inflytande på moralen, af F. M.....	43
Om operatexter.....	98
Om sång och sångare (efter Josef Levinsky).....	100
Stråkinstrumentens betydelse för folkmusiken, af O. Andersson.....	19
Ställningar och förhållanden vid Kungl. teatern.....	4

Musikpressen, Litteratur, Kritik, Teater och Konserter.

»Arnliot», handling i 3 akter af Wilh. Peterson-Berger.....	59
Från Kungl. operan.....	11
»Izeyl», musikdrama i 3 akter af Rud. Lothar, musik af Eugen d'Albert.....	122
»Izeyl». Textinnehåll.....	130
Kungl. operastyrelsens meddelande om anställningar och program för nästa spelår.....	66
Kungl. teatern under hr Albert Ranfts chefskap 1908—1910.....	91

* * *

Från scenen och konsertsalen i hvarje nummer.....	
Litteratur:.....	44, 108, 125, 1 3, 139, 150
Musikpressen: 6, 28, 44, 52, 61, 78, 108, 124, 133, 139, 149.	

Följetong, Musiknotiser, Småplock etc.

Den försvunna publiken.....	44
En kvartett af Boccherini.....	68, 76
Operakritik för 130 år sedan.....	52
Paganini-violinen.....	118
Zigenerskans spådom, af Elfse Polko.....	13

* * *

Musiknotiser från hufvudstaden och landsorten i hvarje nummer.....	
Musiknotiser från våra grannland och andra land i de flesta nummer.....	

Annonser å sista sidan i hvarje nummer och dettas innehållsförteckning.....	55
Ett och annat från musikvärlden.....	
Prenumerationsanmälan.....	3, 146

Korrespondens.

	Sid.
Rättelser:.....	40, 56, 64, 72, 87
Till våra prenumeranter.....	7, 87, 95

Från Romas horizont II, af Anteros.....	11
Från Romas horizont III, af Anteros.....	27
Från Romas horizont IV, af Anteros.....	75
Höstsången i Roma, af Anteros.....	139
Musikbref från Edinburgh, af E. S.....	140
Musikbref från Moskva, af Ellen von Tidebühl.....	10
Musik vid Rivieran, af Anteros.....	37
Postskriptum till musikbref af Anteros.....	107
Saint-Saëns' »Proserpina», af Anteros.....	52
Symfoni på Wolga. Musikbref af Ellen von Tidebühl.....	92
Våra musikaliska reseintyck sommaren 1910, af Anteros.....	99

Porträtt.

d'Albert, Eugen.....	121
Baur, Harold.....	113
Blech, Leo.....	57
Brüssel-kvartetten.....	9
Chopin, Frédéric.....	25
Eisenberger, Severin.....	121
Elmblad, Johannes †.....	145
Friedmann, Ignaz.....	41
Galston, Gottfried.....	105
Hess, Ludwig.....	97
Huberman, Bronislaw.....	113
Järnefelt, Armas.....	17
Kirchner, Alexander.....	145
Manén, Joan.....	9
Martucci, Giuseppe.....	137
Neruda, Franz.....	33
Neruda-Hallé, Wilma.....	25
Nicolai, Otto.....	89
Norman, Ludvig.....	41
Parlow, Kathleen.....	105
Peterson-Berger, Wilhelm.....	57
Platen, Carl von.....	137
Rappe, Signe (som Margareta i »Faust».).....	7
Reinecke, Carl †.....	49
Safonoff, Wassili.....	17
Schumann, Robert.....	89
Sgambati, Giovanni.....	65
Stedingk, Hans von.....	97
Söderman, August.....	73
Söderman, Carl August.....	1
Torsslow, Harald †.....	1
Tréville, Yvonne de.....	81
Vecsey, Franz von.....	49
Viardot-Garcia, Pauline †.....	81
Voghera, Tullio.....	137
Wallmark, Ernst †.....	129

SVENSK MUSIKTIDNING

N:r 1.

Redaktör och utgivare:
FRANS J. HUSS.
Telefon: Brunkeberg 14 97.

NORDISKT MUSIKBLAD.

Stockholm den 4 Januari 1910.

Expedition: Kammakaregatan 6.

Pris: Helår 5 kr. Lösnummer 25 öre.
Annonsspris 20 öre pr petirad.

30 Årg.

Signe Rappe.

Af operascenens hjältinnor finnes väl knappast någon mera på en gång intagande och tragisk personlighet än Margareta i »Faust». Hur hänförande är icke den oskuldsfulla ungmön, då hon på hemvägen från kyrkan mötes och tilltalas af Faust, den unge riddaren; då hon i trädgården till hennes enkla boning vid spinnrocken sjunger visan om »Konungen i Thule», sedan träffar på gyllene skrinet och barnsligt gläder sig åt dess skatter samt därefter, sedan Faust med Mefisto inträdt i trädgården, upptändes af kärlek till honom och efter rådfrågande af blomsteroraklet finner sig viss om uppriktigheten af Fausts kärlek till henne. Äfven i sitt fall, i sin brottslighet och förtviflan i kyrkscenen, i fängelset vinner hon all sympati, ty det di-

Harald Torsslow

rekta inflytandet af Mefistofeles' dämoniska makt öfver henne gör henne skuldlös i sin olycka. Man finner det ock så rättvist, att hon efter döden upptages bland änglaskaran, som krossar Mefistos makt äfven öfver Faust.

En idealisk framställarinna af denna Margareta är fröken Signe Rappe, som med denna roll började sitt andra gästspel vid vår opera under förra månaden med samma stora framgång som förra året, och hvars bild såsom Margareta i fängelset, nu illustrerar detta vårt första nummer.

Det torde ej vara många af den lyriska scenens konstnärinnor, som i likhet med fröken Rappe, efter att första gången ha beträdd operatiljan genast kunna med stor succés lösa en så stor uppgift som utförandet af Richard Strauss' Salome och ej långt därefter åtaga sig och framgångsrikt framställa en prima-

Foto: Flodin.

Auto: Cederquist.

Signe Rappe,
som Margareta i »Faust».

Foto: Florman.

Auto: Cederquist.

Carl Aug. Söderman

donnas förnämsta partier, sådana som Eva i »Mästersångarna», Rezia i »Oberon», Elsa i »Lohengrin» m. fl. Och likväl har fröken Rappe icke genomgått någon »operaskola» eller gjort omfattande scenstudier, endast tagit en kortvarig kurs i plastisk för en professor i Berlin före hennes första scendebut, hvilket vittnar om ovanlig begåfning och stora anlag. Fröken Rappes stämma är en särdeles i höjden glansfull sopran, väl utbildad äfven för koloratur. Med sångtalangen förenar sig hos henne en för scenen mycket fördelaktig apparition och ett lifligt temperament, hvartill ock kommer en tillit till sin förmåga, som skänker en konstnärinna en för den sceniska framställningen nödig säkerhet, speciellt den dramatiska, hvilken hos fröken Rappe är mycket framstående. Som ett exempel på denna tillit kunna vi anföra, att hon under sitt första operaår, då framställarinnan af Rezia i »Oberon» plötsligen anmälde sig sjuk den dag operan skulle gifvas, åtog sig utföra detta svåra parti utan repetitioner, efter att ett år förut ha företagit sig sångrollens instudering.

Signe Rappe, dotter af generalen, f. d. generalstabschefen frih. Axel Rappe och hans maka, f. Sandahl, röjde tidigt i Stockholms hemmet stora sånganlag och fick först i hufvudstaden utbildad dem under ett par år för den ansedda sånglärarinnan fru Thekla Hofer. Som sångerska uppträdde hon offentligt först på några välgörenhetskonsertier här. Sedan medverkade hon 1902 på en stor konsert i Jönköping, där hon sjöng Delila i Händels »Simson», och samma år biträdde hon på »Sydsvenska filharmoniens» konsertier med sopranpartiet i Mendelssohns »Elias», äfven gifven i Köpenhamn, där kritiken berömde hennes »ljusa, vackra sopran af äkta nordisk klang». I januari 1904 gaf fröken Rappe i Vetenskapsakademien hörsal en mera privat soaré, då hon bland sina åhörare äfven hade grefvinnan de Casa Miranda, som skänkte den unga sångerskan rikt bifall och, sedan fröken Rappe efter soaréns slut för henne blifvit presenterad, erbjöd henne sin rekommendation till utländska sånglärarinnor, då hon fick höra att fröken Rappe under närmaste tiden ämnade sig till utlandet för sångstudier. Kort därefter begaf hon sig också till Berlin, där hon tänkte taga lektioner för fru Lilli Lehmann, den berömda sångerskan, men dennas osäkra vistelse i Berlin gjorde det mindre lämpligt att vända sig till henne. I stället blef den som sångerska och lärarinna berömda Thérèse Behr hennes lärarinna där. Sedermera, 1905, utbildade hon sig vidare i den tyska kejsarstaden för den utmärkta f. d. operasångerskan Etelka Gerster-Gardini och åtföljde henne under sommaren till hennes villa vid Bologna i och för studiernas fortsättande. Sedan fröken Rappe återvänt till Berlin, där hon gjorde sig fördelaktigt känd på en »Liederabend» i Bechsteinsalen, idkade hon där, som vi nämnt, äfven plastiska studier för uppträdande som operasångerska, hvartill hån-

gen mäktigt drog henne. Operascenen är ju ock rätta fältet för en talang med på en gång vokal och dramatisk förmåga, som där ock kan vinna sina högsta triumfer.

Hon antog sålunda, ehuru naturligt nog som nybörjare på anspråkslösa villkor, engagement för tre års tid vid operan i Mannheim och debuterade där med framgång den 9 sept. 1906 som Pamina i »Trollflöjten». Inom två månader därefter kreerade hon Salomes svåra parti på ett sätt som hänförde publiken, och operans kapellmästare skref till hennes far ett högst lofordande bref om denna prestation. Under samma och följande år sjöng hon partiet 11 gånger. Hon har sedan som gäst återgifvit det i Wiesbaden, flera gånger, i Köln, Strassburg, Stuttgart, Frankfurt, Nürnberg och 2 gånger i Berlin. Genom sjukdomsfall vid hofoperan i sistnämnda stad blef hon telegrafiskt kallad att där uppträda som Salome. Efter en natts resa inträffade hon i Berlin och utförde rollen på ett sätt, som inbringade henne stort beröm af den dirigerande tonsättaren, och en kritiker yttrade att »bland alla Salomes framställarinnor därstädes var fröken Rappe den mest fulländade». Andra uppträdandet i rollen föranleddes af denna framgång och efter operastyrelsens anmodan.

I Mannheim sjöng fröken Rappe 1906 utom ofvannämnda partier En Rhendotter i »Rheingold», Helmvige i »Valkyrian» och en Norna i »Götterdämmerung». Vidare 1907: Venus i »Tannhäuser», Gerda i »Sonnenwende» af E. Hartmann, Eva i »Mästersångarna», Sulamith i »Drottningen af Saba» af Goldmark samt Rezia i »Oberon». År 1908 uppträdde hon som Elsa i »Lohengrin». Desdemona i »Otello», Senta i »Den flygande Holländaren», Aida och slutligen som Margareta i »Faust», d. 2 juli vid spelterminens slut. Under dessa år i Mannheim hade hon uppträdt 78 gånger, däraf 19 som Salome.

Sedan den berömde dirigenten vid hofoperan i Wien, Felix Weingarter, fått tillfälle att höra fröken Rappe, blef hon af honom, från hösten 1908 engagerad vid sistnämnda ansedda operascen för sex år, utan föregående debuter på densamma och sedan hon blifvit fri från kontraktet med Mannheimsoperan.

I Wien har fröken Rappe haft nya roller såsom Guttrune i »Götterdämmerung» och Constance i Haydns »Die wüste Insel». Hon har dessutom medverkat i större körverk och sjungit flera gånger det svåra sopranpartiet i Beethoven's 9:de symfoni, äfven i Mattheupassionen af Bach, i Piernés »Kinderkreuzzug» och Wolf Ferraris »Vita nuova».

I Tyskland gjorde sig fröken Rappe först bemärkt på konsertier som romansångerska genom sitt intelligenta, varma och uttrycksfulla föredrag och har speciellt blifvit berömd genom utförande af Hugo Wolfs intressanta sånger.

Då fröken Rappe 1908 från 1 till 30 dec. först gästade Stockholmsoperan, inleddes hennes gästspel med titelrollen i »Salome» och fortsattes med Margareta i »Faust», Elsa i »Lohengrin», Aida och Senta i »Den flygande Holländaren». Vid det förnyade gästandet hos oss, som började d. 6 sisl. december, har hon uppträdt i de fyra sistnämnda partierna, sjungna på tyska, och i dessa dagar haft ett nytt sådant som Elisabeth i »Tannhäuser», hvilket hon sjungit på sitt modersmål. Fröken Rappe har äfven vid detta gästspel rönt lifligt bifall af publiken och hyllats med många inropningar och blomsterbuketter. Konungen och drottningen samt flere medlemmar af det kungl. huset ha vid hennes uppträdande bevisat föreställningarna.

Då konstnärinnan i denna månad återvänder till Wien kommer hon att konsertera i Köpenhamn och mot slutet af februari är hon engagerad att sjunga i London på Coventgardenteatern under dess vintersäsang, då hon där lär komma att uppträda som Michaela i »Carmen», Julia i ny opera, Romeo och Julia», af Fredrik Delius — en engelsk komponist, f. 1861 af tyska föräldrar — och möjligen äfven i Sullivans opera »Ivanhoe».

Fröken Rappes framgångsrika konsertande i London förra året ha vi förut omnämmt.

Under vistelse med sina föräldrar i Borgholm förra sommaren, var, såsom förut nämnts, fröken Rappe inbjuden af drottning Victoria till hennes sommarhem, Solliden, då hennes sång ackompanjerades af drottningen själf. Vid nuvarande besöket i Stockholm var sångerskan inbjuden att medverka vid en af kungaparet anordnad musiksoaré, som dock blef inställd med anledning af den belgiske konungens död. Fröken Rappe har emellertid hos konungen och drottningen sedan fått sjunga tvänne aftnar, ena gången ackompanjerad af fröken Märtha Ohlson, andra gången inviterad tillsammans med hr Menzinsky och kapellmästare Järnefält. Den 2 jan. var hon inbjuden till den musikalskande hertiginnan af Dalarna att sjunga för henne på Haga.

Fröken Rappe blef den sista december hedrad med, att af konung Gustaf utnämnas till hofsångerska.

Carl August Söderman.

At en af kgl. teaterns äldsta och mest verksamma sångartister, Carl August Söderman, vilja vi i detta, årets första nummer rikta vår uppmärksamhet, jämte meddelandet af hans porträtt. Särskild anledning därtill gifves oss, i det han detta år kan fira sin lefnads 50-årsdag och sitt 25-årsjubileum vid operan, räknadt från hans första debut å densamma. Icke blott som sångare utan äfven som regissör vid operan har han under mångårig anställning vid densamma flitigt och förtjänstfullt arbetat i konstens tjänst.

Carl August Söderman, son af vår snillrike tonsättare, operakapellmästaren Joh. Aug. Söderman, föddes i Stockholm den 13 okt. 1860. Vid faderns död i början af år 1876 fick han sluta sina skolstudier och egna sig åt praktisk verksamhet. Men musikerson, som han var, kom denna äfven att stå i förbindelse med tonkonsten, i det den unge Söderman tog plats som biträde i Elkan & Schildknechts musikhandel, som utgfvit en god del af hans fars arbeten. Här stannade han i 8 år, och fick under denna tid rikt tillfälle att sätta sig in i musikkulturen. Begäfvad med sängroster tog han för sitt nöjes skull lektioner i sång af operasångaren Axel Rundberg, som då börjat gifva sångundervisning. Ett operapartitur, som i musikhandeln särdeles intresserade honom, var Boitos »Mefistofeles», hvars titelparti han med direktör Akerbergs hjälp instuderade, och sedan han profsjungit för den utmärkte Mefistotolkaren Anders Willman, som då var operachef, fick han tillstånd att debutera och gjorde detta som Boitos Mefistofeles d. 27 april 1885. Vi yttrade då härom: »Denne unge debutant har enligt sammanställande omdömen på ett öfverraskande sätt lyckats i sin debut och dokumenterat sig såsom god, både sångare och skådespelare, i den svåra roll han valt till sin debutroll. Nybörjarens osäkerhet och rampfeber kunde ej spåras uti hans framställning.» Man erfor då att herr Söderman var begäfvad med en kraftig basbaryton och lofvande dramatisk förmåga. »Mefistofeles» hade två år förut haft sin debut här med Algot Lange i titelrollen som sedan återgafs af hr Rosén. Efter denna debut blef hr Söderman genast engagerad. Två år senare sökte han och erhöill Jenny Lindstipendiet, reste därpå i jan. 1888 till Paris, där han stannade i 2 år och 4 månader, studerande sång för den berömda sångläraren Delle Sedie, plastik och dramatisk framställning för Lagrange vid »Gymnase». Han vistades sedan 8 månader i Italien, hufvudsakligen i Milano, samt återvände på våren 1891 till Stockholm. Här uppträdde han på egna och andras konserter samt som gäst å operan, tog engagement vid Aug. Lindbergs operasällskap i Göteborg 1891—92 och återengagerades 1893 vid k. operan hvilken han sedan alltiämt tillhört som sångare. År 1896 blef Söderman tillförordnad 1:e regissör, var 1897 biträdande sådan och är sedan 1898 åter förste regissör och instruktör äfven med uppdrag att tillse arbetena på scenen, uppgöra nya repertoarförslag, ombestyr alla förändringar etc., hvarför han ständigt får vara till hands i operans tjänst.

Såsom scenisk artist har hr Söderman förvärfvat sig en stor repertoar. Utom Mefistofeles i Boitos opera har han sålunda på sin spellista följande roller: Mefistofeles och Valentin i »Faust», Plumkett i »Martha», Amonasro i »Aida», Lothario i »Mignon», Capulet och Mercutio i »Romeo och Julia», Nelusko i »Afrikanskan», To-

nio i »Pajazzo», Escamillo i »Carmen», Balthazar i »Leonora», Germont i »Den vilseförda», Kothner i »Mästersångarna», Jago i »Otello», Barnaba i »Gioconda», Leporello i »Don Juan», Saint Bris i »Hugenotterna», Alfio i »På Sicilien», Telramund i »Lohengrin», Orovis i »Norma», Wotan i »Valkyrian», Kobus i »Häxfällan», Kark i »Den bergtagna», Ford i »Falstaff», Bartholo i »Barberaren» och »Figaros bröllop», Baskir i »Lalla Rookh», Alberich i »Rhenguldet» och »Götterdämmerung», Pizzarro i »Fidelio», Ström i »Muntra fruarna», Benoit i »Bohème» och bortåt ett femtiotal andra partier.

Den första opera hr Söderman satte i scen var Salomans »I Bretagne» i maj 1898. Tillförordnad regissör blef han under hr Elmlads frånvaro. Sedan har han iscensatt »Ragnarök», »Daria», »Svarta dominon», »Den stumma», »Nyfikna fruarna», »Advokaten Pathelin», »Postiljonen», »Nordens stjärna», »André Chenier», »Spader dam» samt åtskilliga tillfälliga repri-ser.

Som sånglärare och instruktör har hr Söderman i omkr. 20 år utfövat en ganska omfattande verksamhet.

Harald Torsslow.

En operasångare »af gamla stammen» gick den 7 sisl. december ur tiden med Harald Torsslows frånfälle. Visserligen hörde han ej till de »stora» tenorerna, men hans röst var behaglig under dess friska tid och som skådespelare hade han en för scenen behaglig apparition. Mer än sångare och skådespelare framstod han dock som målare, och hans vackra leende skärgårdsstycken har man under många år sett exponerade. De voro, som målaren själf, af blid natur.

Sten Harald Torsslow var född i Kristianstad d. 10 febr. 1838. Son af det berömda konstnärsparet O. U. Torsslow och hans maka, f. Strömstedt, ägnade han sig åt teatern, först som skådespelare, sedan som operasångare, begäfvad med hög tenorröst, och var såsom sådan engagerad vid operan 1864—1888. Innan han började teaterbanan ägnade han sig åt målarkonsten, studerade vid Konstakademien här och sedan i Düsseldorf. Efter afgången från operan gjorde han sig väl känd som landskapsmålare och blef 1869 invald till agréé i Konstakademien. Bland hans operaroller kunna nämnas Horace i »Svarta Dominon», Tybalt i »Romeo och Julia», Stålsporre i »Målaren och niodellern», Nevers i »Hugenotterna», Prins Johan i »Blenda», Chateaufort i »Tsar och timmerman», Sebastian i »Kronjuvelerna», Bernardo i »Den beslöjade sängerskan» af Massé, Mergy i »Duellen», Rafael d'Estuniga i »Hälften hvar»,

Matrosen i »Afrikanskan» Adolf de Sablan i »De bäge arrestanterna» af Dalayrac, Mauritz Armfelt i »En afton på Haga», opera af Aug. Nordlin, Markisen af Courtenay i Salomans »Kärpathernas ros», Alfonso i »Den stumma», General Scheremetjeff i »Nordens stjärna», Atar i »Konung för en dag», Don Juliano i »Svarta dominon», Leopold i »Juddinnan», Ottokar i »Friskyttan».

Prenumerationsanmälan.

Svensk Musiktidning upplefver sin 30:de årgång 1910.

och anbefaller sig i våra musikvänners åtanke. Undertecknad har ock nu i 25 år ensam varit utgivare af och redaktör för tidningen. Behovet äfven i vårt land af en musiktidning, tillgodoseende den allmänna musikkulturen — ej endast fackmusici af lägre eller högre ordning — är oomtvistligt, och att den plan, efter hvilken Svensk Musiktidning är redigerad, tillgodoser detta behof — nämligen af en populär-instruktiv musiktidning för den musikaliska allmänheten — tycks bevisas däraf, att ingen annan tidning för musik så länge existerat i vårt land eller ens i den skandinaviska norden. Svensk Musiktidning har gjort till sin uppgift att tillgodose så väl vår konsthistoria genom kontinuerliga uppgifter om operaverksamheten och konsertväsendet i hufvudstaden samt genom utförliga biografiska uppsatser, som ock i det allmänna musikvetandets intresse meddela notiser om musikvärldens viktigaste tilldragelser i in- och utlandet, särskildt i Finlands, Norges och Danmarks hufvudstäder, instruktiva uppsatser, blandade med följetongsartiklar, musikpressens alster, musikkultur etc., hvarigenom både lärrikt och omväxlande innehåll erbjudes. Fina porträtt till biografierna illustrera hvarje nummer. Svensk Musiktidning är den enda verkliga sådan här, icke blott facktidning för ett särskildt slag af musiker, icke heller ett »musikblad» med musikstycken som hufvudsak, likasom ej heller en både dramatik och musik omfattande tidning. Svensk Musiktidning har ock, under sin långa tillvaro, i utlandet gjort sig bekant såsom svenskt musikaliskt fackorgan och där varit uppmärksammas.

I det vi frambära vårt tack till dem, som hittills gynnade Svensk Musiktidning med prenumeration, hoppas vi på deras fortfarande intresse för densamma och att de äfven skola rekommendera den åt andra musikvänner.

Svensk Musiktidning utgives 1910, såsom förut, två gånger i månaden (utom juli—augusti, »den döda säsongen») till ett pris af 5 kr. pr år. Mindre än hel årgång beräknas efter lösnummer (25 öre).

På tidningen prenumereras här å *Expeditionen Kammakargatan 6, en trappa öfver gården, samt i bok- och musikhandeln, å posten och tidningskontor. I landsorten prenumereras bäst å posten, då tidningen fortast kommer prenumeranterna tillhanda.*

Presentkort för årsprenumeration finnes att köpa å *Expeditionen*, i bok- och musikhandeln.

Vördsamt anhålles att *prenumeration må ske så snart som möjligt; vid direkt prenumeration å Svensk Musiktidnings Expedition, Stockholm*, tillsändes tidningen prenumeranten kostnadsfritt *genast den utkommit.*

För att spara våra förra prenumeranter besvär vid prenumerationsförnyelse, sända vi dem, som förut, årgångens första nummer, med anhållan att de, som *icke* vidare önska erhålla tidningen, tillkännagifva detta åt budet eller tidningsexpeditionen *före* andra numrets utsändande. **Senast** när budet kommer med andra numret torde det första återlämnas af dem som ej förnya prenumerationen; af dem, som därmed fortsätta, torde då *till budet prenumerationsavgiften mot kvitto erläggas.* Dem, som behålla första numret utan att afsäga sig tidningen, anse vi oss alltså få fortfarande räkna som prenumeranter å densamma.

Vördsamt
Redaktionen.
Frans J. Huss.

Ställningar och förhållanden vid Kungl. teatern.

Upprätthållandet af en operainstitution i hufvudstaden är i konstnärligt hänseende, såväl för konsten själf i högre mening, som för operasjetterna, kapell, balletkår, etc. och för den stora konstliska allmänheten af största betydelse. Här, som öfverallt annorstädes, med få undantag, har svårigheterna i finansiellt hänseende för en sådan institution varit stora. Under det decennium, hvarunder vår opera existerat i sin nya byggnad har också det teaterbolag, som haft dess verksamhet på sitt ansvar, fått att bära på en brist af öfver 100,000 kronor. Det intresse hvarmed vi, naturligt nog, följer vår operas öde, ger oss anledning att här inregistrera, hvad som från Kungl. teaterns senaste ordinarie bolagsstämma finnes att meddela. Enligt revisionsberättelsen för fjolårssången, har inkomsterna för året öfverstigit utgifterna med kr. 4,630: 11, med hvilket belopp den från föregående spelår balanserade bristen sålunda minskats. Vidare har för Kungl. teaterns verksamhet genom inspektören under spelåret utbetalats till direktör Ranft ett sammanlagdt belopp af 282,143 kr. 63 öre, utgörande konungens anslag 60,000 kr., statens anslag 60,000 kr., influtna räntor å Kungl. teaterns reservfond 25,143 kr. 63 öre samt influtna hyror 137,000 kr.

Revisorerna anse sig jämväl i år böra framhålla, att Kungl. teaterns tillhörigheter inom operabyggnaden, såsom dekorationer, möbler, kostymer, rekvisita m. m., icke under revisionsåret varit försäkrade mot brandskada.

Vidare erinra revisorerna, att inspektörerna för elektriska ledningar i Stockholm efter verkställd besiktning af den elektriska belysningsanordningen inom operabyggnaden gjort framställning hos öfverståhållareämbetet därom, att den nuvarande s. k. nödbelysningen medels stearinljus måtte så fort ske kunde utbytas mot elektrisk nödbelysning. Med anledning häraf ålade ämbetet genom resolution den 2 juli 1907 styrelsen för Kungl. teaterns aktiebolag att före början af spelåret 1908—1909 vidtaga den sålunda föreslagna anordningen.

På gifven anledning medgaf öfverståhållareämbetet därefter den 14 aug. 1908, att med arbetets utförande finge anstå till början af spelåret 1909—1910. Enligt hvad revisorerna inhämtat, är arbetet ännu icke verkställdt, hvilket revisorerna ansett sig böra påpeka.

I revisionsberättelsen öfver spelåret 1907—1908 — heter det vidare — framhöll öfverdirektör May, hurusom det vore önskvärdt, att den i samma berättelse omförmälda anordningen med teaterverksamhetens öfverlåtande åt enskild person endast blefve provisorisk samt att Kungl. teatern återfinge den organisation, som institutionen innehåft under åren 1898—1908.

Enligt revisorernas uppfattning skulle en sådan organisation vara bättre än den nuvarande anordningen ägnad att trygga den musikaliska, sceniska konstens framtid i landet.

Till sist hemställa revisorerna, att full ansvarsfrihet måtte meddelas styrelsen för förvaltningen under spelåret.

Oaktadt de betydande inkomster operan, såsom ofvan synes, åtnjuter, står institutionen nu ånyo inför en ekonomisk och administrativ kris. Direktör Ranft har efter ett års verksamhet som operachef tröttnat på att inneha denna befattning och i finansiellt hänseende icke rosat marknaden. Han har därför velat afgå med detta spelår, men därför, i eget löfligt intresse, för att icke riskera för stor ekonomisk förlust, uppsatt villkor, som emellertid vederbörande ännu icke funnit antagliga. Möjligen kan öfverenskomelse ske, och afgörandet väntas till nägon af första dagarna detta år, och för den händelse dir. Ranft drager sig tillbaka, lär kaptenen vid Göta garde, greve Hans von Stedingk komma att utnämnas till operachef. Greve Stedingk är, som bekant, son till förrre operachefen, friherre Eugen von Stedingk och hans maka Wilhelmina Gelhaar, som på hans tid hörde till operans förnämsta artister.

I 20 år har nu operan haft att kämpa med osäkra förhållanden, alltsedan riksdagen 1888 afsade sig ansvaret för dess ekonomi, och de kungliga teatrarna, den lyriska och den dramatiska, blefvo då skilda. Det var hardt när att operans por-

tar då blifvit stängda för obestämd tid, när, som man vet, hofkapellmästaren Conrad Nordqvist åtog sig att på egen risk hålla operaverksamheten uppe och blef antagen som operans direktör. Efter hans afgång såsom sådan och när operan för 10 år sedan inflyttade i sitt nya palats, är det ett konsistorium som står i ansvar därför.

Efter blott ett års verksamhet står i detta ögonblick äfven Kgl Dramatiska teatern inför en kris, såväl genom ekonomiskt deficit som med afseende på fråga om chefsombyte. I »den gamla, goda tiden», då riksdagen hade att lämna nödiga penningmedel för de då förenade lyriska och dramatiska kgl. teatrarna och betala de skulder, dessa måst åsamka sig, hade de en ganska lugn tid. Nu stå de hvar för sig med sina nya palats beroende af enskild företagsamhet, om ock med inskränkt understöd af konung och riksdag. Vi beklagade på den tiden, då de blefvo separerade, att detta skedde, och yttrade då följande: »Vi hoppas, att Dramatiska teatern alltid måtte blifva så förbunden med den Stora teatern, att denna aldrig behöfver sakna de dramatiska krafter, som för det stora, med musik förenade skådespelet på operascenen, äro så oumbärliga.»

Den gamla operan kunde bjuda på sådana klassiska mästerverk som »Midsommarnattsdrömmen», »Richard III», »Egmont» m. fl., hvilkas musik hade en värdig tolk i hofkapellet, något som våra dramatiska teatrar sedan och för närvarande ej kunna prestera. I dessa dagar har Andreas Hallén i den nya tidsskriften »Talia» tagit till ordet i denna sak, d. v. s. för en sammanslagning af operan och dramatiska teatern under samma styrelse, ett förslag, hvars detaljer ej här kunna relateras och hvars utförande i vår tid torde ha sina svårigheter.

Hvad operan beträffar, som nu ej frekventeras så som förr, mycket beroende af den stora konkurrensen med de många teatrar hufvudstaden nu äger, kan man sätta i fråga om ej dess repertoar skulle kunna göras mera tilldragande genom att i konkurrens med operetteatrarna egna mera uppmärksamhet åt den komiska operan, såsom förr var fallet, då också vid föreställningar af detta slag något lägre biljettpris kunde locka till flitigare opera-besök. Sådana pjäser som t. ex. »Hvita frun», »Lalla Rookh», »Alphyddan», m. fl., kunna nog ännu räkna på en stor publik, som vill ha en »rolig» teaterafton.

Beethovens »Fidelio» och operans första uppförande.

Med anledning af att »Fidelio» snart kommer att återupptagas på kungl. teatern, vilja vi meddela följande om denna Beethovens opera.

Huru nära Beethovens tonskapelser voro förknippade med tillståndet och förhållandena i Wien kan man finna af

hvad som ägde rum vid första uppförandet af hans enda opera. Emanuel Schikaneders äfventyrliga personlighet, han som gjort sitt namn odödligt i samband med Mozarts sista opera, står också i medelpunkten af »Fidelio»-affären — ty om en »affär» har det här, liksom beträffande »Trollflöjten», varit frågan. En dragning åt det storslagna och glänsande spörjes alltid i Schikaneders verksamhet. Sinnet för att, hvad teater och publik beträffar, söka imponera och göra stor verkan var honom eget ända till vansinnet omtöcknade hans hjärna. Så hade Schikaneder 1801 öppnat den efter hans idéer och anordningar nybyggda »Theater an der Wien», som man prisade såsom den tekniskt fullkomligaste teatern i Tyskland och hvars första direktör Schikaneder själf blef. Äfven idén att förmå Beethoven till att komponera en opera för teatern var gammal hos Schikaneder. Den rike borgaren Zitterbarth, som försträckt denne pengar till teatern, gjorde 1804 försök att ensam vara teaterns styresman, hvarmed han dock misslyckades. Då han nu såg sig tvungen att åter upptaga Schikaneder som sin kompanjon, förnyade denne sina bemödanden att förmå Beethoven till komponerande af en opera för honom — dock utan framgång. Zitterbarth sålde i febr. 1804 teatern till baron Braun, som förpaktat Wiens båda hofteatrar, men äfven denne fann sig nödsakad att återengagera Schikaneder till direktör, för att teatern icke skulle gå under, och denna befattning innehade han från 1 sept. 1804 till slutet af 1806.

Redan i slutet af 1804 gjorde baron Braun Beethoven förslag angående en opera till teatern och lofvade honom tillbörligt honorar samt fri bostad i teaterbyggnaden under den tid han var sysselsatt med komponerandet.

Under vintern 1804—05 erhöi Beethoven textboken; vid midten af juni 1805 hade han skisseringen af musiken färdig och vid början af hösten begynte instuderandet. Repetitionerna försiggingo under de mest ledsamma förhållanden. Schikaneder var knappt mera tillräknelig och publiken hade blifvit led vid hans vanvettiga trolloperor och folklustspel. Trots den möda Beethovens vänner gjorde sig och trots den ifver teaterkapellmästaren Seyfried visade, bedrefs instudering och repetitioner högst lamt och oordentligt. Det berättas, att då vid en repetition kontrafagotten i fängelsescenen felades, Beethoven blef ursinnig däröfver. De närvarande vännerna sökte förgäfvat lugna honom, och öfver furst Lobkowitz' försök att trösta honom förgäfvade sig mestaren så mycket, att han på hemvägen vid passerandet af Lobkowitzplatsen ropade »äsna» upprepade gånger.

Wiens befolkning var då genom underrättelserna om det olyckliga förloppet af tredje koalitionskriget ytterst upprörd och nära förtviflan. General Mack, till hvilken man satte allt sitt hopp, var icke mäktig att förekomma Napoleon. Obhindradt öfvergick den franske kejsaren med sin armé Rhenfloden på fem ställen

samtidigt, omringade Mack och hans trupper samt tvang denne att vid Ulm d. 17 okt. 1805 gifva sig med sin armé utan svärdsslag. Underrättelsen om denna katastrof anlände d. 20 okt. till Wien — den fullkomligt skyddslösa, åt de framträngande fransmännen värnlöst prisgifna gifna staden. Ingen under, att en panik utbröt bland befolkningen. Den 9 november lämnade kejsarinnan staden, och den det kunde följde hennes exempel. Den 13 nov. på middagen drog franska arméns förtrupp, 15,000 man stark, in uti Wien. Den 15:de utfärdade Napoleon från Schönbrunn sin proklamation.

Fem dagar härefter skedde första uppförandet af Beethovens »Fidelio» på Theater an der Wien! Operans öde var sålunda på förhand besegladt!

Vid den tiden då den trettiofemårige mästaren gick till komponerandet af sin första och enda opera, gällde han än i vida kretsar som en musikalisk »narr». Fem år förut hade hans C-dursymfoni uppförts och betecknats såsom »en konfus explosion af ett dristigt öfvermod hos en ung man af talang», ja, såsom »en genom bizarreri karrikerad Haydn». Oberörd häraf gick mästaren sin väg framåt. Det första stordåd, hvarmed han slog in på den nya riktningen, var »Eroikan», hvars första uppförande år 1805 upptogs med harmfull häpnad. Dock bör ej förglömmas att den då mest betydande musikkritikern, E. T. A. Hoffmann, uppfattade Beethovens storhet och med hänförelse prisade densamma. Men det geniala och nya var för stort att så snart vinna allmänna erkännande.

Detta visade sig också vid första uppförandet af Fidelio. Texten, hvars innehåll djupt gripit Beethoven med sitt högt moraliska innehåll: en ädel kvinnas försök att befria sin oskyldigt fängslade make, var öfversatt och bearbetad af skådespelaren Joseph Sonnleitner efter Bouillys franska sångdrama »Léonore ou l'amour conjugal». Detta hade med musik af Gaveaux redan 1798 uppförts i Paris på Theatre Faydeau och Ferd. Paer har också efter öfverflyttandet till Dresden komponerat denna text (1805). Programmet vid första representationen af Beethovens opera hade, i öfversättning, följande början:

K. K. priv. teatern an der Wien

Ny opera:

I dag, onsdag, den 20 nov. 1805

gifves i K., äfven K. priv. teatern an der Wien:

För första gången

Fidelio

eller

Den äktenskapliga kärleken,

Opera i tre akter

fritt efter franskan bearbetad af Joseph Sonnleitner.

Musiken är af Ludvig van Beethoven.

Inför en parkett af franska officerare gick »Fidelio» då öfver scenen och rönt ingen framgång. I Leipziger Allgemeine Musik-Zeitung, det då mest betydande fackbladet, lydde kritiken sålunda: »Det hela, om man lugnt och fördomsfritt be-

traktar det, är hvarken genom uppfinning eller utförande framstående. Uvertyren består af ett mycket långt och i alla tonarter utsväfvande Adagio, hvarpå ett Allegro i C-dur inträder som likaledes icke är af betydelse eller kan utvärda jämförelse med andra Beethovens instrumentalkompositioner, t. ex. med hans uvertyr och balett till »Prometheus». Sångstyckena innehålla inga nya idéer och äro till större delen för långt utdragna, texten är oupphörligt upprepade och därtill saknas ofta karaktäristik, såsom man kan finna i tredje akterns duett efter igenkänningscenen. Ty det ständigt fortlöpande ackompanjemang i de högsta violinackorden uttrycker förr idel vildt jubel, än den stilla, vemodiga känsla, som man här väntat sig uttryckt. Mycket bättre är i första akten en fyrstämig kanon och en effektiv diskant-aria i E-dur, där tre obligata horn med en fagott bilda ett vackert, ehuru stundom något öfverlastadt ackompanjemang. Körerna äro ej af någon effekt, och en af desamma, fångarnas glädje öfver att njuta den friska luften, är uppenbart misslyckad. Demoiselle Milder har, trots sin sköna stämma, för Fidelios roll alltför liten effekt och liflighet; hr Demmer intonerar nästan alltid för lågt.» Af framställarna yttras vidare, att hr Mayer, en svåger till Mozart, var »som sångare utan betydelse men en god skådespelare»; hr Rothe var ej heller framstående.

Med dessa krafter gick »Fidelio» öfver scenen den 20—22 nov. Operan togs dåt illbaka af Beethoven. Texten omarbetades af hans vän Stephan v. Breuning, hela operan förkortades till 2 akter, och d. 29 mars 1806 uppfördes den ånyo men utan nämnvärd framgång — endast två gånger. Nu hvilade »Fidelio» till 1814. Beethoven hade blifvit en berömd man, en allmänt erkänd komponist. Man ville åter höra hans »Fidelio», hvilken hofteaterdramaturgen Fr. Treitschke då än en gång omarbetade och Beethoven också »förbättrade». Sålunda uppfördes den omarbetade operan först 23 maj 1814 och gick under detta år 23 gånger öfver scenen.

Därefter spred sig småningom i Tyskland kännedomen om det stora, sköna och djupa i detta underbara verk, synnerligast sedan från 1822 Vilhelmina Schröder-Devrient återgaf Leonora. Då Edvard Bauernfeld, den bekante lustspelsförfattaren, sett henne vid den tiden, skref han i sin dagbok: »Tillsammans med Moritz Schwind på »Fidelio»; vi gråto af hänförelse!»

Till sin första Leonora, Anna Milder-Hauptmann* skref Beethoven efter »Fi-

*) Pauline Anna Milder, den berömda sångerskan (f. 1785 i Konstantinopel, död 1838 i Berlin) var dotter af en Österrikisk kurir. Schikaneder upptäckte hennes röst och ställde om att hon fick studera sång för Tomascelli och Salieri, hvarpå hon 1803 debuterade och engagerades vid hofteatern. Hon gifte sig 1810 med juveleraren Hauptmann och firade sina största triumfer i Berlin 1816—1829.

delios» uppförande i Berlin, 1816: »Min högtvärderade, enastående Milder, min kära väninna! Hur gärna skulle jag icke personligen ha bevitnat den entusiasm hos Berlinarna, hvilken ni uppväckte i 'Fidelio'! Tusen tack å min sida att ni alltid blifvit min 'Fidelio' så trogen! Lycklig kan sig den skatta, som anförtror sitt öde åt er sånggudinna, ert genie, edra härliga egenskaper och företräden, så äfven jag...»

»Fidelio» gafs i Stockholm första gången d. 14 april 1832 med följande rollbesättning: Leonora: Mlle Henriette Widerberg, Florestan: hr Sällström, Don Pizarro: hr Fr. Kinmanson, Rocco: hr Fahlgren, Marcellina: fru Lindström, f. Frösslind, Jacquino: hr Lindström. Operan gafs till in på nyåret 1833 och hvilade sedan till 1865, då den upptogs med Signe Hebbe som Leonora och sedan under ett år upplefde en mängd föreställningar. År 1870 gafs operan till firande af komponistens 100-åriga födelsedag, då fru Jeanette Jacobsson uppträdde i Leonoras parti, hvarefter operan för en längre tid försvann från repertoaren. Då den 1882 d. 17 dec. gafs för 27:de gången, till förmån för hofkapellets pensionskassa, sjöng frök. Wichmann Leonora, frök. Karlsruhn Marcellina; den manliga rollbesättningen var följande: Florestan: hr Ödmann, Don Fernando: hr Algot Lange, Don Pizarro: C. F. Lundquist, Rocco: hr Strömberg, Jacquino: hr Rob. Ohlsson.

»Fidelio» gafs här senast d. 26 nov. 1905, då operan uppfördes för 50:de gången och med afseende på dess första uppförande för 100 år sedan. Rollbesättningen var då följande: Leonora: fru Östberg, Marcellina: frk Hesse, Florestan: hr Menzinsky, som då för första gången sjöng en roll på svenska, Don Pizarro: hr Stiebel, Don Fernando: hr Sjöberg, Rocco: hr Svedelius, som debutant.

Musikpressen.

På Th. Dahlströms musikförlag, Stockholm, har utgifvits

för en röst, med piano:

Sandberg, Helge: *Glad såsom fågeln*
Visor i folkton. Häft. 1. Pr. Kr. 1,50.

Denna samling visor innehåller 12 sådana, en del förut utgifna i tidskrifter och af andra förläggare. Fyra af dem ha ej förut varit tryckta. Inledningssången: »Må jag sjunga här i ro», folkvisan: »Jag söker ej min vän ibland de rike», »Du blånande haf» och »Det var då!» — »Gånglåt, för Sveriges ungdom» har text af H. Wranér liksom »Hyllning till Sverige». Andra textförfattare äro J. O. Wallin, J. Kröger, Oscar Fredrik, J. L. Runeberg, Axel Anrep, Sten Granlund och af herr Sandberg själf.

Musikaliska akademien framställning till regeringen om orkestermusik för landsortsstäderna.

Om det, från K. Musikaliska akademien utgångna förslaget rörande musiklifvets höjande i landet genom uppförande af orkestermusik i landsorten ha vi helt kort nyligen lämnat en notis, utlofvande, att fullständigare redogöra för dess utlåtande i denna fråga. Efter att genom förfrågningar under sommaren bland musikintresserade personer ha insamlat åtskilliga förslag, huru saken på bästa sätt skulle kunna ordnas, har akademien nu till regeringen ingått med en framställning om, att densamma måtte af nästa riksdag begära ett anslag af 50,000 kronor att under år 1911 anordna orkesterverksamhet för utförande af populära konserter i landsorten och därmed understödja musikföreningar därstädes i deras verksamhet. Därigenom skulle beredas en fast grundval för skapande af musikcentra, från hvilka musiklifvet i orten komme att röna ett befruktande och eggande inflytande. Orkestrarnas hufvudsakliga verksamhet borde bestå i att ge ett bestämt minimiantal konserter, några mot vanliga inträdesavgifter, men andra i form af folkkonserter med låg eller ingen inträdesavgift. Äfven närbelägna städer, köpingar, municipalsamhällen och landskommuner borde besökas. Som ett viktigt led i orkesterns uppgift skulle också ingå att genom dess medlemmar afgiftsfri undervisning i viss utsträckning gäfvos åt obemedlade. Därjämte skulle orkestern äläggas att mot skälig ersättning medverka vid offentligt uppförande af oratorier, kantater och andra vokala verk samt vid vissa offentliga högtidligheter.

De städer, i hvilka statsunderstödda orkestrar skulle inrättas borde själfva i väsentlig mån bidra hertill. Medel för ändamålet borde kunna påräknas dels från vederbörande stadskommun, hvars befolkning i främsta rummet komme att dra fördel af orkestern, dels från andra kommuner i hvilka orkestern skulle verka, dels från enskilda sällskap och från vissa offentliga inrättningar, såsom sparbanker m. fl., dels ock möjligtvis af landsting. Vidare erinrar akademien om den afsevärda inkomst som på grund af nyligen utfärdad förordning kommer att tillfalla städerna i form af bevilningsavgifter af utländska musici.

Verksamheten inom stadsorkestern borde pågå minst 7 månader om året och antalet af dess medlemmar skulle icke sättas lägre än till 25 å 30. Stamtruppen i orkestern skulle i många eller de flesta fall komma att utgöras af militär-musici, stationerade i förlägningsorten. Skyldighet borde stadgas för den förening som hade att anordna orkesterverksamheten att så vidt möjligt bereda handledning i körsång för blandade röster. Ett viktigt moment vid spridande af musikintresset är nämligen bildandet af kö-

rer, t. ex. bland kroppsarbetarna eller ännu hellre sammansatta af medlemmar ur skilda samhällsklasser, hvilket äfven ur mera allmän social synpunkt säkerligen icke skulle sakna betydelse. Hvad beträffar folkkonserterna borde programmen förete en väl afvägd fortskridande utveckling. Äfven mera lättfattliga musikstycken borde alltså, särskildt i början, upptas på programmet, men aldrig värdelösa eller underhålliga sådana. Vokalmusik borde i mån af tillgång omväxla med instrumentalmusik. Härvid borde lämpligen förekomma vokal eller instrumental solo- eller ensemblemusik, omväxlande med körer med eller utan ackompanjemang, såsom den blandade kör åt hvilken orkesterföreningen bör bereda ledare, samt, i lämplig omfattning manskör, där sådan utan kostnad kan erhållas.

Från scenen och konsertsalen.

Kungl. teatern.*)

1909.
Dec. 18. Adam: *Konung för en dag*. (Nemea, Zelida: fru Oskär frk. Larsén; kung Mossul, prins Kadoor, Zephoris, Piffear, Zizel: hrr Strömberg, Wallgren, Malm, Lennartson, Grafström.)
19. Puccini: *Madame Butterfly*. (Butterfly, Suzuki: frkn Osborne, Edström; Linkerton, Sharpless, Goro, prins Yamadori: hrr Stockman, Oskär, Malm, Mandahl.)
20. Boito: *Mefistofeles*. (Margareta, Marta: frk. Larsén, fru Mandahl; Helena, Pantis: fru Lizell, Claussen; Faust, Mefistofeles, Wagner: hrr Ödmann, Wallgren, Ericson.)
21, 27. Verdi: *Otello*. (Desdemona: frök. Signe Rappe, gäst; Emilia: fru Claussen; Otello, Jago, Cassio, Roderigo: hrr Menzinsky, Oskär, Malm, Ericsson; Lodovico, Montano: hrr Wallgren, Grafström.)
26. *Vermländingarne*. (Matiné.)
26. Hallström: *Den bergtagna*. (Fru Ragnhild, Ingeborg, Gerda: frkn Karlsruhn, Osborne, Lagergren; Bergakungen: hr Ödmann, Bergadrottningen: fru Claussen; Riddar Tuve, Ulf, Kark: hrr Lennartson, Sjöberg, Strömberg.)
28, 30. Hallström: *Per svinaherde*. Sagospel i 3 akter af Henr. Christiernsson. (Prinsen, prinsessan, baronessan, Märtha, Lisa: fru Jungstedt, Lizell, frkn Karlsruhn, Hulting, Edström; kejsaren, baron von Kofelt, Peter: hrr Stiebel, Grafström, Malm.)
29. Verdi: *Aida*. (Aida: frk. Signe Rappe, gäst; Amneris: fru Claussen: kungen, Radames, Amonasro, Ramphis: hrr Sjöberg, Menzinsky, Herou, Nygren.)

*) Denna redogörelse, som vi anse vara af betydelse för vår konsthistoria, fortsättes såsom förut, hufvudsakligen afseende operan och konsertväsendet i hufvudstaden. Fullständigare rollförteckning lämnas endast då en operas uppförande först nämnes i årgången; sedan angifves blott viktigare rollbesättningar och personalförändringar. Hithörande musikkritik kan naturligtvis endast blifva kortfattad, såsom omfattande ett par veckors musiktilldragelser. Då musikpjes och dramatisk pjes stå på samma program, omnämnes endast den förra.

Oscarsteatern.

Dec. 16—20. Karl Gilck: *Fortunas guust-*
30, 31. *ling.* (20/12 25:te gång.)
19, 21—23, 26. *Ljungby horn.* (Matiné.)

Svenska teatern.

Dec. 27, 29. *En vintersaga* af William Sha-
kespere. Musik af F. von Flotow.

Operett-teatern.

Dec. 19, 26. *Den ondes beseigrare.* (Matiné.)
19. P. Rubens: *Miss Hook af Hol-*
land.
26—30. Iwan Caryll: *H. K. H.*, ope-
rett i 3 akter af L. Xanrof och
J. Chansel.

Victoriasalen.

Dec. 27. Vis- och Kantele-afton af Olli
Suolathi.

Såsom en för jultiden lämplig sagopjäs har »Per Svinaherde» af Hallström blifvit återupptagen. Såväl till musik som handling, står emellertid denna efter »Den förtrollade katten» af samma tonsättare, men fru Jungstedt hade såsom svinaherden-prinsen tillfälle att utmärka sig både i sång som spel. Rollen har förut alltid gifvits af en tenor. Andra akten med sina feerier och effektsener i skogen är något lång och har just ej mycket att göra med själfva handlingen. Den gamla folkvisan »Per Svinaherde» utgör tråden i det hela och slår naturligtvis mycket an, likasom en duett mellan Lisa och Hans, som ypperligt representerades af fröken Edström och hr Malm. Lyckad för öfrigt var rollbesättningen. Fru Lizell var en vacker och i sitt parti utmärkt prinsessa. Herr Stiebel som hennes kungliga fader var något öfverdrifven i sin rörliga komik. De nya dekorationerna af Thorolf Jansson voro ganska vackra. Publikén, som till ej ringa del bestod af af barn, tycktes ha roligt af sagopjäsen och applåderade friskt. Fru Jungstedt blef efter föreställningens slut varmt hyllad med blommor och lagerkransar.

Operans märkligaste tilldragelse för öfrigt har varit fröken Signe Rappes gästspel. Efter att under första hälften af december med samma stora framgång, som förra året ha utfört Margareta, Senta och Elsa, återgaf hon för första gången här Desdemena i Verdis »Otello» med en i allo förträfflig framställning och rönt lifligt bifall af publikén. Hr Menzinsky sjöng, såsom förut, Otellos parti på svenska och hr Oscar utförde efter hr Forsell Jagos roll. Fröken Rappe uppträdde sedan såsom Aida, en prestation, som nu likasom i fjol bar vittne om hennes eminenta såväl vokala som dramatiska förmåga. Konstnärinnan framträdde därefter i ett för henne nytt parti, nämligen Elisabeth i »Tannhäuser», hvilket af henne sjöngs på svenska — utom duetten med hr Menzinsky som jämte honom sjöngs på tyska. Den intagande och nobla framställningen af furstinnan Elisabeth gjorde stort intryck såväl genom den briljanta sången i hälsningen till sångarsalen som genom det varma föredraget af bönen till madonnan i sista akten.

Såväl af publikén som af pressen vann fröken Rappe det rikaste erkännande för sin Elisabeth, och hennes röst framträdde i detta parti med en fyllighet och styrka som knappast någonsin förut. Gästspellet skulle därefter sluta med »Otello». Fröken Rappe har med detta ytterligare befäst sig i publikens ynnest och vid hvarje uppträdande medelst talrika inropningar och blomsterhyllningar funnit bevis därpå.

Musiknotiser från hufvudstaden och landsorten.

Kgl. teatern. »Vermländingarne» har gifvits äfven i år som julpjes. Ivar Hallströms sagospel i 3 akter »Per Svinaherde» har återupptagits på operan. Detta Hallströms verk, till text af Henrik Christiernsson, vann stort bifall vid första uppförandet den 29 dec. 1887. Rollbesättningen i pjesen var då följande: prinsessan: frk. Klemming, baronessan: fru W. Strandberg, Märtha: fru E. Lindström, Lisa: frök. Almati; kejsaren: C. F. Lundquist, prinsen: hr Linden, baron von Kofelt: hr Ohlson, Peter: hr SELLERGREN, Hans: hr Lindblad. Följande året, d. 3 mars gafs »Per Svinaherde» för 25:te gången. Vid reprisen d. 4 jan. 1893 återgaf fröken Holmstrand prinsessan och hr Lemon prinsen, då herr Brag också gjorde en mycket rolig figur af baronen.

Musikal. akademien hade d. 17 dec. sammanträde, då till preses återvaldes justitierådet Karl Silverstolpe och till vice preses f. d. öfversten Chr. Lovén. Vidare återvaldes nuvarande ledamöter och suppleanter i förvaltningsutskottet och läroverkstyrelsen.

Ledamöterna i valkommittéen omvaldes. Till ledamöter i tonsättarstipendiekommittéen utsågos hr Nordqvist, Valentin, Bolander, Aulin, Hägg och Beckman.

Till orkesteranförare för år 1910 efter musikdirektör E. Hessler, som undanbedt sig återval, utsågs förste hofkapellmästaren Conrad Nordqvist.

Musikkonservatoriet börjar, som vanligt, vårterminen vid midten af januari, då inträdessökande skola personligen anmäla sig till piano (som hufvudämne) d. 15 januari, till stråk- och blåsinstrument; harpa och komposition d. 17 jan.; till sång och operaskolan d. 18 jan. och orgel d. 19 jan. Anmälningstiden är kl. 9,30 förmiddagen. Närmare har i dagliga tidningarna tillkännagifvits.

Konsertföreningens konserter. Abonaementsbiljetter till Konsertföreningens trenne återstående konserter för säsongen kunna erhållas i Abr. Lundqvists hofmusikhandel under

de närmaste dagarne. Andra konserten, som äger rum tisdagen den 11 januari, har genomgående svenskt program med fru Caroline Östberg som gäst. Bland annat upptager programmet en synnerligen intressant musiknyhet, en suite af hr Edvard Stanek, som därmed för första gången framträder som kompositör. Fru Östberg uppträder i två af sina glansnummer ur Berwalds opera »Estrella di Soria».

Vid tredje konserten får man höra fru Vilma Norman-Neruda (Lady Hallé), hvarjämte Brahms C-mollsymfoni uppföres. Ett af de förnämsta numren på sista konsertens program blir den framstående pianisten Sapelnikovs framförande af en Liszts pianokonsert med orkester.

Julkonserter. Juldagen gaf »Svenska musikerförbundet» konsertmatiné i Katarina kyrka med en orkester af 50 man och hrr Armas Järnefelt och Olallo Morales som dirigenter samt fru Clary Morales, som sångsolist. Programmet upptog Beethovens Symfoni N:o 1, Andante religioso af V. Brandt, Aria ur »Messias» af Händel och »La Procession» af César Frank, sjungna af fru Morales med ackompanjemang af stråkorkester, samt till slut Festouverture af L. Norman.

I Vetenskapsakademien gaf Populärkonsertförbundet konsert annandag jul under medverkan af fru Anna Norrie, harpisten fru Anna Lang, violinisten fru Gerda Andersson, sångaren hr Carl Richter och dir. Adrian Dahl som ackompanjator.

John Forsell, hvars uppträdande i New York afbrutits af en strupåkomma, har ånyo beträdd scenen och sjungit Germont i »Traviata» under stort bifall af publikén. Pressen har däremot varit mera reserverad i sitt bedömande af hr Forsells prestationer.

Olli Suolathi, den finske sångaren och kantelespelaren gästär ånyo Stockholm och gaf den 27 dec. i Victoriasalen en »Vis- och Kantele-afton» med Kantele-soli, ungerska och finska folkvisor samt sånger af Palander, Sivoi och Suolathi.

Våra stora musikskolor, Richard Anderssons »Musikskola» och fröken Sigrid Carlheim-Gyllenskölds »Musikinstitut», börja i midten af januari sin vårtermin. Närmare upplyser här om annonser å sista sidan.

Godt nytt år

önskas ärade prenumeranter å Svensk Musiktidning af dess redaktör

Frans Joh. Huss.

Richard Anderssons Musikskola.

Läroämnen: Piano, Violin, Solosång, Harmoni och Allmän Musikklära.

Vårterminen börjar den 12 Jan. 1901. Anmälningdag: Lördagen den 10 Jan. kl. 12—2 och 5—6 e. m. Mottagningstid för skolan kl. $\frac{1}{2}$ 2— $\frac{1}{2}$ 3 e. m. alla dagar från och med den 12 Januari.

Richard Anderssons mottagning från den 12 Jan. Onsdagar och Lördagar kl. $\frac{1}{2}$ 2— $\frac{1}{2}$ 3 e. m.

Brunnsgatan 28. 2 tr., Stockholm.

Filialer finnas å Söder, Östermalm och öfre Norrmalm.

(G. 35330.)

Stockholms Musikinstitut,

Brahegatan 7 B. ö. g., 3 tr.upp. — Allm. tel. 115 96.

Vårterminen börjar den 10 Jan. Anmälningstid den 8 Jan. kl. $\frac{1}{2}$ 2— $\frac{1}{2}$ 4 samt $\frac{1}{2}$ 6— $\frac{1}{2}$ 7 e. m. Efter terminens början anmälning- och mottagningstid: Måndagar och Torsdagar kl. $\frac{1}{2}$ 2— $\frac{1}{2}$ 3 e. m.

Prospekt tillhandahålles.

Sigrid Carlheim-Gyllensköld.

Tonminnen.

Melodiska Pianostycken.

Jubelpolonäs, Canzonetta, Gamla tider, Valse mignonne, God natt! af Frans J. Huss. Pris 1 kr.

Säljes och rekvereras hos Svensk Musiktidsn. Expedition, Kammakaregatan 6.

Å Expeditionen och i musikhandeln finnes att tillgå

Schumann-Album

med porträtt af
Robert Schumann.

Pris kr. 1: 25.

Pianostycken: *Inträde i skogen* — *Jägaren på lur* — *Fughetta* — *Småstycke* — *Fantasi-Dans* samt sång: *Folkvisa* med svensk och tysk text.

OBS.! Äldre årgångar

af denna tidning, med eller utan musikbilaga, erhållas till nedsatt pris endast kontant å expeditionen.

— Svensk Musiktidning. —

Nordiskt Musikblad. — 30:de årg., — för hvarje musikaliskt hem —

utgifves 1910 efter samma plan som förut, innehållande **populär läsning i Musikaliska ämnen, porträtter med biografier** etc. Tidningen utkommer två gånger i månaden (utom juli—aug.). Pris 5 kronor pr år, lösnummer 25 öre. Prenumeration sker här å **Expeditionen, Kammakaregatan 6, 1 tr. öfv. gården, i bok- och musikhandeln**, å posten och tidningskontor. I **landsorten** bäst å **posten**.

Obs.! Nyttan af en musiktidning för musikbildningen i hemmet torde ej kunna bestridas. Framför dagliga tidningar eger en sådan fördelen att den förvaras och bildar, så att säga, en musikhistorisk uppslagsbok. Rätta platsen för utgifvandet af en musiktidning är hufvudstaden, där musiklivet är högst och rikast utveckladt. Svensk musiktidning meddelar och en kontinuerlig redogörelse för musiklivet i vår hufvudstad, i landsorten samt i Finlands, Norges och Danmarks hufvudstäder etc., biografier med fina porträtt, instruktiva artiklar, följetonger m. m.

J. LUDV. OHLSON

STOCKHOLM.

Hamngatan 18 B.

Flyglar, Pianinos och Orgelharmnier af de bästa svenska och utländska fabriker i största lager till billigaste priser under fullkomligt ansvar för instrumentets bestånd.

Obs.! Hufvuddepôt för Blüthners och Rönischs världsberömda Flyglar och Pianinos.

Pianomagasin

Största lager af bästa svenska och utländska fabriker.

OBS.! Hufvuddepôt för Kgl. Hofleverantörerna **Malmsjö** o. **Billberg, Uebel & Lechleiter, Schiedmayer** samt Orglar från Skandinaviska Orgelfabriken.

Begagnade instrument tagas i utbyte. Bekväma betalningsvillkor.

Stort lager af prima uthyrningsinstrumenter.

Gust. Pettersson & C:os A.-B.
Malmskilnadsg. 13, Stockholm.

Föreståndare

Dir. Albert Lindström.

Etablerad 1870.

R. T. 67 32. A. T. 78 31.

PIANOLEKTIONER

efter bästa metod, ledande till god teknisk och verkligt musikalisk utbildning, meddelas af undertecknad till moderat pris. Anmälan kan äfven ske skriftligen. Mottagning kl. 9—10 f. m. och 3—4 e. m. Tel. Brunkeberg 14 97. **Kammakaregatan 6, 1 tr. öfv. gården.**
Frans J. Huss.

Ludvig van Beethoven,

vackert porträtt å kartong, finnes i bok- och musikhandeln å 50 öre.

Svensk Musiktidnings Expedition.

- Innehåll -

Signe Rappe (med porträtt som Margareta i »Faust»). — Carl Aug. Söderman (med porträtt). — Harald Torsslow † (med porträtt). — Prenumerationsanmälan. — Ställningar och förhållanden vid Kungl. teatern. — Beethovens »Fidelio» och operans första uppförande. — Musikpressen. — Musikaliska akademiens framställning till regeringen om orkestermusik för landsortsstäderna. Från scenen och konsertsalen. — Musiknotiser från hufvudstaden och landsorten. — Annonser.